

Kulttuuri

Vinkkaa juttu!

Kulttuuritoimitus
(02) 7702 314

kulttuuri@sss.fi

MODERNIN KALUSTEMUOTOILUN VAIKUTTAJA

► **Eero Aarnio** syntyi Helsingissä 21.7.1932. Hän valmistui Taideteollisesta oppilaitoksesta sisustussuunnittelijaksi 1957 ja perusti oman toimistonsa 1962.

► **Yksi suurista** modernin kalustemuotoilun vaikuttajista neoli muovin ja lasin yhdistämisen hienostuneiden suustamateriaalien joukkoon.

► **Sisustussuunnittelija** on saanut työtään lukuisia tunnustuksia kuten Pro Finlandia -mitalin, Kaj Franck -muotoilupalkinnon ja Compasso d'Oro:n eli Kultaisen hargin. Sai professorin arvonimen vuonna 2007.

► **Tuotantoa** museoiden kokoelmiksi ympäri maailmaa kuten New Yorkin Modernin taiteen museo, Lontoon Victoria & Albert -museossa ja Pariisin Pompidou-keskuksessa. Päätyt lukuisia näyttelyjä Washingtonia ja Mexico Cityä myöten. Merkkisätkä näyttelyä koostaa Japanin.

► **Kansainvälisestä** maineesta ovat osoituksena myös New York Timesin sanaritköt, joissa on usein esittynyt nelikkijajamista sanaa vihjeellä "innovatiivinen huonekalusuunnittelija Aarnio".

Eero Aarnio / Pappi

Pallotuoli syntyi, kun Eero Aarnio halusi löytää nojatuolille uuden muodon. Suunnittelijan kansainvälinen läpimurto on tunnetuimpia suomalaisia huonekaluja.

Eero Aarnion työt ovat puoleksi taideteoksia ja puoleksi käyttöesineitä. Vermaalia on Kuplatuolia, Tuplakupia-valaisimia ja Screw- eli Ruuvi-pöytä.

Ring- eli Rengas-tuoli syntyi Pello- ja Kuplatuolien jälkeen, ikkunalla on Hello-vaasin. Aarnio yhdistää monesti veistoksellisuuden ja leikkisyyden.

Pallosta poniin ja pentuun

Pallotuolin prototyyppi syntyi 60-luvulla Eero Aarnion appiukon luona Salossa.

SSS | MINNA FILPPU
minna.filppu@sks.fi

Sisustussuunnittelija ja muotoilija **Eero Aarnio** halusi 60-luvun alkupuolella suunnitella ison nojatuolin – niin ison, että hän mahtuisi siihen yhdessä vaimonsa ja kahden pienen tyttärensä kanssa. Uutta muotoa etsinyt Aarnio mietti, tarvitaanko istuimeen jalkaan vai riittäisikö jopa yksi. Eikä kuulunut mallikaan ole kiveen hakattu, mies tuumasi ja jätti nurkat pois.

– Minulla on tapana pelkistää, Aarnio toteaa.

Hän oli tutustunut Turun veneveistämisellä lasikuituun ja ihastunut erilaisiin muotoihin taipuvaan materiaaliin. Aarnio keksi, että tuoli voisi olla pallo. Hän hahmottelee seinälle kiinnitettävälle paperille jättäytymp-

rän, asetti sen viereen sopivan korkuisen jalkaran ja pyysi vaimonsa **Pirkko Aarniota** merkitsemään paperille paksua likeradan hänen istuutuessaan. Viiva osoitti, miten iso aukko palloon tarvitaan, jotta istuja mahtuu sisään. Alkoi kehittyä maailmankuulu **Pallotuoli**, jota valmistetaan yhä.

Ensimmäinen pallotuoli näki päivänvalon Salossa. Aarnion appiukko **Mikko Attila** oli opettajana Uskelan koulussa, jonka veistoluokan Aarnio valitsi viikonloppuisin keväällä 1963. Hän työskenteli siellä purjelentokoneita rakentaneen lankonsa **Raimo Attilan** kanssa.

– Aloimme tehdä tuolin kehikon vanerista samalla tavalla kuin purjekoneen runkoa. Päätelystämme sen voimaperillä ja käytimme kovettamiseen ve-

silasia. Apteekkari käyttiin herättämässä kolmelta yöllä, kun liuos loppui.

Vesilasi veti kuitenkin yön aikana vanerirungon hajalle, mutta kummut paikattiin paperimassalla.

– Ensín käytimme knikki sanomalehdet ja sen jälkeen koulun vessapaperit, Aarnio nauraa.

– Siitä tuli ihan pyörä! Päälle laminoitiin lasikuitu.

Pallotuolin suusakon sisäpuolelle tarvittiin teräsputki, joka piti muodon koossa.

Messuilta elokuviin ja Elton Johnin kotiin

Pallotuolin saaminen markkinoille kesti kolme vuotta. Ensín Aarnio tarjosi sitä tuloksetta huonekaluiesiä Sopenkorven näyttelytilaan Kasarmintorille ja tyrkytti sitten Coca-Colalle

mainosfilmiä, jossa pallotuoli oli cokiskorkin punainen. Lopulta Aarnio päätyi Askoon, jossa oli työskennellyt pari vuotta mäntykahasteita piirtäen. Hän tuumasi pallotuolin olevan Askon näköinen tuote. Siitä pallo lähti pyörimään.

– Askon markkinointijohtaja **Tapani Riekkinen** päätti viedä kuisi pallotuolia Kölnin huonekalumessuille vuonna 1966. Tekninen johtaja sanoi syväänä hattunsa, jos yhtäkään myydään. Viikon aikana tuolia myytiin 30 eri maahan, mutta hatu jäi syvöimättä.

Pallotuoli valloitti maailman nopeasti. Sellaisen hankkivat niin **Elton John**, **Urho Kekkonen**, **Bing Crosby** kuin **Grace Kelly**. Pallotuoli on nähty monissa musiikkivideoissa, **James Bond**-elokuvissa ja kansikuviissa **Playboy**sta sisustus-

lehtiin. Nykyään sen myynti on suurinta Saksassa ja Japanissa.

Pallotuolin jälkeen Aarnio suunnitteli katosta roikkuvan läpinäkyvän **Kuplatuolin**, sillä Pallotuoliassa ei nähty lukea. Kuplan jälkeen tuli vielä pelkistetympi **Ring** (suom. rengas). Niitä seurasi **Pastilli**, **Formula**, **Korjokki** ja **Tomanetti**.

– Yksi idea poikii aina naapurin!

Pony (poni) syntyi 70-luvulla ja **Puppy** (pentu) seurasi sitä. Ne osoittavat, ettei istuimen tarvitse olla nojatuoli. Istuimen ja pöytien lisäksi Aarnio on suunnitellut muun muassa valaisimia, tilanjakajia, vaaseja, astiastoja, savukerasioita, korusia ja jopa hammastikun Finnariile.

– Se ei koskaan tullut tuotantoon, mutta suunnittelusta saamillani rahoilla saimme taas

hoidettua yhden vuokranmaksun. Aarnio muistelee 60-lukua.

ZZ Top soittaa Aarnion kitaralla

Eero Aarnio on suunnitellut myös **Copacabana**-kitaran, jollainen **ZZ Topin** kitaristi-olielii **Billy Gibbons** hankki itselleen pari vuotta sitten ja tilasi **Dusty Hillille** samanlaisen hahson. Sen soittimrakentaja **Juha Lottonen** luovutti hahsille Helsingin-keikkalla pari viikkoa sitten. Vaaleansiniset design-soittimet pääsivät elokuussa keikkakiertueelle, jolle **ZZ Top** lähtee yhdessä **Jeff Beckin** kanssa.

Helsingissä syntynyt Eero Aarnio mietti nuorena rakennussisäsiöörin uraa, mutta päätyi harjoittelijaksi arkkitehtitoimistoon. Nuoruusajan kynän käyttöä tarkkailut sisustussuunnittelija

ehdotti tälle pyrkimistä Ateneumiin.

– Lähdin vuonna 1955 Atsikin pääsykokeisiin ja pääsin sisään maksimipisteillä. Sitä myöten arvalinta oli selvä.

82-vuotias Aarnio jatkaa yhä luovan työnsä pariissa. Viime viikolla hän lähetti uudet suunnitelmat Italian-tehtaanle **Me too**-lastenarjan tuoleista ja eläinfiguureista.

– Olen nopea. Kun joku idea tulee, totuus ei kestä kauaa. Ei työstä märehitänällä mitään tule.

Aarnio asuu Kirkkonummen Veikkolassa Eero Aarnion itse piirtämässä omakotitalossa, joka sijaitsee Lamminjärven rannassa.

Eero Aarnion tuotantoa on esillä **Hovilan** kartanossa **Somerolla** 28.6.–3.8. Näyttely on avoinna ti–pe klo 12–18 ja la–su klo 10–16.

Eero Aarnion suunnittelussa on vahva graafinen ote. Olohuoneen takan edustalla on Pony-istumia.

Pelkistykseen mestarin tekemää kolmipentua eli Puppua voi käyttää veistoksena, letuna tai jalkarana.